

บทที่ 4

ลักษณะทางไวยากรณ์ของ ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’

นักไวยากรณ์จีนส่วนใหญ่เห็นว่าคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ เป็นคำกริยาชนิดหนึ่ง เนื่องจากมีลักษณะทางไวยากรณ์บางประการที่สอดคล้องกับลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยา แต่ก็ยังมีลักษณะบางประการที่เหมือนกับคำวิเศษณ์ จึงอาจพบหนังสือไวยากรณ์จีนบางเล่มที่แยกประเภทของคำกริยาช่วยและกริยาออกจากกัน นอกจากนี้ ถึงแม้ว่าคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ จะทำหน้าที่เป็นคำกริยาช่วยเหมือนกัน แต่ในบางกรณีก็มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งลักษณะทางไวยากรณ์บางประการสามารถทำให้ทราบถึงความหมายที่แท้จริงของคำกริยาช่วยนั้นๆได้ ผู้วิจัยเห็นว่าลักษณะทางไวยากรณ์บางอย่างที่เหมือนคำกริยา บางอย่างเหมือนคำวิเศษณ์ อีกทั้งลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันของคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความผิดพลาดในการใช้คำทั้งสามนี้ ดังนั้นจึงจะกล่าวถึงลักษณะทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันและแตกต่างกันของคำกริยาช่วยทั้งสามคำ ดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทางไวยากรณ์ที่เหมือนกันของคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’

ลักษณะทางไวยากรณ์ของคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่ผู้วิจัยศึกษา คือ ศึกษาว่าคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถหรือไม่สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยทางไวยากรณ์ใดในประโยคได้บ้าง และสามารถใช้ในลักษณะหรือรูปแบบใดได้บ้าง ผลจากการศึกษามีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับหน่วยทางไวยากรณ์ที่สามารถปรากฏร่วมกัน

คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยทางไวยากรณ์ต่อไปนี้

ก) สามารถตามด้วยคำกริยาหรือกริยาวลี

คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถตามด้วยคำกริยา หรือกริยาวลี โดยคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่วางอยู่ด้านหน้าคำกริยา หรือกริยาวลี อาจแสดงความหมายหนึ่งความหมายใดก็ได้ขึ้นอยู่กับบริบท (周靖 Zhōu Jing, 1985:39) เช่น

他又會寫詩又會寫小說，本事大著呢。（現代漢語八百詞）

Tā yòu huì xiě shī yòu huì xiě xiǎoshuō, běnshì dàzhe ne. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi

C1)

เขาเขียนได้ทั้งกลอน เขียนได้ทั้งนวนิยาย ความสามารถมากจริงๆ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

(คำกริยาช่วย 會 แสดงถึง ความสามารถ)

響聲很大，很遠都能聽到。（同上）

Xiǎngshēng hěn dà, hěn yuǎn dōu néng tīngdào. (tóng shàng)

เสียงดังมาก ที่ไกลๆก็สามารรถได้ยิน (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย 能 แสดงถึง ความสามารถ)

什麼時候全可以來找我。（同上）

Shénme shíhòu quán kěyǐ lái zhǎo wǒ. (tóng shàng)

จะมามาหาฉันเมื่อไหร่ก็ได้ทั้งนั้น (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย 可以 แสดง การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ)

นอกจากนี้ คำกริยาหรือกริยาวลีที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ อาจมีส่วนขยายอื่นๆที่น่าสนใจ ดังนี้

1) คำกริยาหรือกริยาวลีที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ นั้นสามารถมีคำบอกจำนวนหรือโครงสร้างคำบอกจำนวนและลักษณะนามได้ เช่น

他一定有要緊事找你，否則不會接連打三次電話來。（現代漢語八百詞）

Tā yíding yǒu yàojǐn shì zhǎo nǐ, fǒuzé búhuì jiēlián dǎ sān cì diànhuà lái. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

เขาจะต้องมีเรื่องสำคัญมาหาคุณแน่ๆ มิเช่นนั้นคงไม่โทรศัพท์มาสามครั้งติดต่อกัน (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

(คำกริยาช่วย 會 ตามด้วยกริยาวลี 接連打電話來 ที่มีโครงสร้างคำบอกจำนวนและลักษณะนาม 三次)

他能畫幾筆山水畫。（同上）

Tā néng huà jǐ bǐ shān shuǐ huà. (tóng shàng)

เขาพอวาดภาพทิวทัศน์ได้บ้าง (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย 能 ตามด้วยกริยาวลี 畫山水畫 ที่มีโครงสร้างคำบอกจำนวนและลักษณะนาม 幾筆)

如果你需要錢，我可以借給你幾百。

Rúguǒ nǐ xūyào qián, wǒ kěyǐ jiè gěi nǐ jǐ bǎi.

ถ้าคุณต้องการเงิน ฉันให้คุณยืมสองสามร้อยได้

(คำกริยาช่วย 可以 ตามด้วยกริยาวลี 借給你 ที่มีคำบอกจำนวน 幾百)

2) คำกริยาที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถมี “(yī)diǎnr” (一點兒) “(yī)xiē” (一些) หรือ “... de duō” (得多) เป็นส่วนเสริมบอกระดับของคำกริยานั้นๆ ได้ เช่น

中國菜我會做一些。
Zhōngguó cài wǒ huì zuò yīxiē.
อาหารจีนฉันพอทำได้บ้าง

我也許能幫他一點兒。(中國青年, 1999/20)
Wǒ yěxǔ néng bāng tā yīdiǎnr. (Zhōngguó Qīngnián, 1999/20)
ฉันอาจจะช่วยเขาได้นิดหน่อย (วารสารเยาวชนจีน, 1999/20)

腰身可以放肥一些。(同上)
Yāo shēn kěyǐ fàng féi yīxiē. (tóng shàng)
รอบเอวขยายออกให้ใหญ่อีกนิดหน่อยได้ (เหมือนข้างต้น)

3) หน่วยกริยาหลักที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถมีส่วนขยายบอกลักษณะของการกระทำนั้นๆ โดยใช้ de (得) ได้ (胡裕樹 Hú Yùshù, 1995:251) เช่น

要我做我會做得更好的。(中國青年, 1999/20)
Yào wǒ zuò wǒ huì zuò de gèng hǎo de. (Zhōngguó Qīngnián, 1999/20)
ถ้าให้ฉันทำ ฉันต้องทำได้ดีกว่านี้ (วารสารเยาวชนจีน, 1999/20)

歌聲拖得很長很長，因此能聽得很遠很遠。(現代漢語，周一民)
Gēshēng tuō de hěn cháng hěn cháng, yīncǐ néng tīng de hěn yuǎn hěn yuǎn. (Xiàndài Hànyǔ, Zhōu Yīmín)

เสียงเพลงทอดเสียงยาวมาก ดังนั้นจึงสามารถได้ยินไปไกลมาก (ภาษาจีนปัจจุบัน, โจวอีหมิน)

還可以寫得比這再精練些。(現代漢語八百詞)
Hái kěyǐ xiě de bǐ zhè zài jīngliàn xiē. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
ยังเขียนให้กระชับกว่านี้อีกหน่อยได้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

๗) สามารถตามด้วยคำคุณศัพท์หรือคุณศัพท์วลี

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถตามด้วยคำคุณศัพท์หรือคุณศัพท์วลี โดยคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่วางอยู่ด้านหน้าคำคุณศัพท์หรือคุณศัพท์วลี จะมีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้” เท่านั้น (Zhōu Jīng, 1985:39) เช่น

只要經常鍛煉，身體便會好的。(同上)

Zhǐyào jīngcháng duànliàn, shēntǐ biàn huì hǎo de. (tóng shàng)

เพียงออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ร่างกายก็จะดีเอง (เหมือนข้างต้น)

文章不能太長。(同上)

Wénzhāng bù néng tài cháng. (tóng shàng)

บทความจะยาวเกินไปไม่ได้ (เหมือนข้างต้น)

顏色太淺了，可以再深一些。(同上)

Yánsè tài qiǎn le, kěyǐ zài shēn yīxiē. (tóng shàng)

สีอ่อนเกินไปแล้ว เข้มอีกหน่อยก็ได้ (เหมือนข้างต้น)

นอกจากนี้ คำคุณศัพท์ที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ อาจมีส่วนขยายอื่นๆที่น่าสนใจ ดังนี้

1) คำคุณศัพท์ที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถมี “(yī)diǎnr” (一點兒) “(yī)xiē” (一些) หรือ “... de duō” (得多) เป็นส่วนเสริมบอกระดับของคำคุณศัพท์นั้นๆได้ เช่น

大家以為這麼多人勸過了，小方情緒會好些，不料她還是一臉的不高興。
(現代漢語八百詞)

Dàjiā yǐwéi zhème duō rén quànguò le, Xiǎo Fāng qíngxù huì hǎo xiē, bùliào tā hái shì yī liǎn de bù gāoxìng. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

ทุกคนคิดว่า มีคนปลอบใจมากขนาดนี้แล้ว เลี้ยวฟางน่าจะอารมณ์ดีขึ้นได้บ้าง แต่ว่าสีหน้าของเขากลับยังไม่ดีเลย (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

你能不能冷靜點？

Nǐ néng bù néng lěngjìng diǎn?

คุณใจเย็นสักนิดได้ไหม

還可以更詳細一些。(現代漢語八百詞)

Hái kěyǐ gèng xiángxì yīxiē. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

ยังละเอียดกว่านี้ได้อีกหน่อย (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

2) คำคุณศัพท์ที่ตามหลังคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถมีส่วนขยายบอกลักษณะของคำคุณศัพท์นั้นๆได้ (Hú Yùshùn, 1995: 251) เช่น

你自然想不到，侍萍的相貌有一天也會老得連你也不認識了。(雷雨，曹禺)

Nǐ zìrán xiǎng bù dào, Shìpíng de xiāngmào yǒu yī tiān yě huì lǎo de lián nǐ yě bù rěn shì le. (Léiyǔ, Cáo Yù)

เป็นธรรมดาที่คุณจะคิดไม่ถึงว่า สักวันหนึ่งหน้าตาของจื่อผิงก็จะแก่จนแม้แต่คุณก็จำไม่ได้ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

這山再高，能高得過喜馬拉雅山去嗎？(現代漢語八百詞)

Zhè shān zài gāo, néng gāo de guò Xǐmǎlāyà Shān qù ma? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi

Ci)

ภูเขาสูงนี้ ถ้าสูงกว่านี้อีก จะสูงได้มากกว่าภูเขาหิมาลัยไหม (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

歌兒可以大聲一點，但是不可以鬧得叫他醒起來。

Gē'ér kěyǐ dà shēng yīdiǎnr, dànshì bù kěyǐ nào de jiào tā xǐng qǐlai.

เพลงดังขึ้นอีกหน่อยได้ แต่อย่าให้ดังจนปลุกเขาตื่นขึ้นมา

ค) สามารถตามด้วยคำสรรพนามชี้เฉพาะ

คำกริยาช่วย 'huì' 'néng' และ 'kěyǐ' สามารถตามด้วยคำสรรพนามชี้เฉพาะ zhèyàng(這樣)

และ nàyàng(那樣) ได้ เช่น

他不會那樣。

Tā bù huì nàyàng.

เขาไม่มีทางเป็นแบบนั้น

你不能這樣。(春，巴金)

Nǐ bù néng zhèyàng. (Chūn, Bā Jīn)

คุณทำแบบนี้ไม่ได้ (ฤดูใบไม้ผลิ, ป่าจิน)

你不可以這樣。

Nǐ bù kěyǐ zhèyàng.

คุณทำแบบนี้ไม่ได้

ง) สามารถตามด้วยอนุประโยค

คำกริยาช่วย 'huì' 'néng' และ 'kěyǐ' สามารถตามด้วยอนุประโยค (熊文 Xióng Wén,

1996:301) เช่น

這個家庭決不會因為她說了真話就不再出現爭奪和陷害。(秋, 巴金)

Zhèi gè jiā tíng jué bù huì yīnwèi tā shuōle zhēnhuà jiù bù zài chūxiàn zhēngduó hé xiànhài. (Qiū, Bā Jīn)

สำหรับครอบครัวนี้แล้ว เป็นไปไม่ได้เด็ดขาดที่เมื่อเขาพูดความจริงแล้วจะไม่แก่งแย่งและใส่ร้ายป้ายสีกันอีก (ฤดูใบไม้ร่วง, ปาจิน)

兄妹倆只能一人留在上海。(小說月報, 1990/10)

Xiōngmèi liǎ zhǐ néng yì rén liú zài Shànghǎi. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

สองพี่น้อง มีเพียงคนเดียวเท่านั้นที่อยู่ในเซี่ยงไฮ้ได้ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

我們決不可以因為取得一點點成績就驕傲起來。(現代漢語八百詞)

Wǒmen jué bù kěyǐ yīnwèi qǔdé yīdiǎndiǎn chéngjì jiù jiāo'ào qǐlái. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

พวกเราจะอวดเก่งขึ้นมาเพราะว่ามีผลการเรียนดีเพียงนิดหน่อยไม่ได้เด็ดขาด (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

จ) สามารถอยู่หน้าหรือหลังคำหรือวลีบอกเวลา

คำกริยาช่วย 'huì' 'néng' และ 'kěyǐ' สามารถอยู่หน้าหรือหลังคำหรือวลีบอกเวลาได้ เช่น

他們也許有一天會不理我。(雷雨, 曹禺)

Tāmen yěxǔ yǒu yī tiān huì bù lǐ wǒ. (Léiyǔ, Cáo Yù)

อาจจะมีสักวันที่พวกเขาไม่สนใจฉัน (ฝันยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

他們也許會有一天不理我。

Tāmen yěxǔ huì yǒu yī tiān bù lǐ wǒ.

พวกเขาอาจจะมีสักวันที่ไม่สนใจฉัน

今天能解決, 干嘛要挨到明天?(現代漢語八百詞)

Jīntiān néng jiějué, gànma yào ái dào míngtiān? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

วันนี้แก้ปัญหาก็ได้ ทำไมต้องรั้งรอถึงพรุ่งนี้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

能今天解決, 干嘛要挨到明天?

Néng jīntiān jiějué, gànma yào ái dào míngtiān?

แก้ปัญหาก็วันนี้ได้ ทำไมต้องรั้งรอถึงพรุ่งนี้

你可以明天再來。

Nǐ kěyǐ míngtiān zài lái.

คุณมาพรุ่งนี้อีกก็ได้

你明天可以再來。
Nǐ míngtiān kěyǐ zài lái.
พรุ่งนี้คุณมาก็ได้

จ) สามารถใช้ร่วมกับคำกริยาช่วยอื่นๆได้

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ร่วมกับคำกริยาช่วยอื่นๆได้ คำกริยาช่วยอื่นที่สามารถใช้ร่วมกับคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ จากการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ kěn (肯) yào (要) yuànyì (願意) kěnéng (可能) gāi (該) yīnggāi (應該) yīngdāng (應當) โดยคำกริยาช่วยทั้งสามอาจวางไว้หน้าหรือหลังคำกริยาช่วยคำอื่น (Xióng Wén, 1993: 300) เช่น

把好房子讓出來，他們會肯嗎？（現代漢語八百詞）
Bǎ hǎo fángzi ràng chūlai, tāmen huì kěn ma? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
พวกเขาจะยอมปล่อยให้บ้านดีๆ(ถูกขาย)ออกมาหรือ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

現在還不太清楚，情況會要向什麼方向發展？（同上）
Xiànzài hái bù tài qīngchǔ, qíngkuàng huì yào xiàng shénme fāngxiàng fāzhǎn?
(tóng shàng)

ตอนนี้ยังไม่ค่อยชัดเจนว่าเหตุการณ์จะดำเนินไปในทิศทางใด (เหมือนข้างต้น)

我想這麼辦，你看他會願意嗎？（同上）
Wǒ xiǎng zhème bàn, nǐ kàn tā huì yuànyì ma? (tóng shàng)
ฉันอยากจะทำแบบนี้ คุณว่าเขาจะยอมไหม (เหมือนข้างต้น)

他對愛情也很渴望，又覺得可能會有緣分。（小說月報，1999/10）
Tā duì àiqíng yě hěn kěwàng, yòu juéde kěnéng huì yǒu yuánfēng. (Xiǎoshuō Yuè bào, 1999/10)

เขาก็คาดหวังในความรักไว้มาก และยังรู้สึกว่าจะมีพรหมลิขิตด้วย (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

你這樣說，該會造成什麼影響呢？（現代漢語八百詞）
Nǐ zhèyàng shuō, gāi huì zàochéng shénme yíngxiǎng ne? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

คุณพูดแบบนี้ จะมีผลกระทบอย่างไร (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

他應該會去。（使用漢語參考語法，李英哲）
Tā yīnggāi huì qù. (Shǐyòng Hànyǔ Cānkǎo Yǔfǎ, Lǐ Yīngzhé)
เขาควรจะไป (การใช้ภาษาจีนในการอ้างอิงเชิงไวยากรณ์, หลี่อิงเจ้อ)

你能願意自己去嗎？（現代漢語句法結構與分析，吳競存）
 Nǐ néng yuànyì zìjǐ qù ma? (Xiàndài Hànyǔ Jùfǎ Jiégòu Yǔ Fēnxī, Wú Jìngcún)
 คุณจะยอมไปเองไหม (รูปประโยคภาษาจีนปัจจุบันและบทวิเคราะห์, หวู่จิ้งจุน)

這本書寫得比較通俗，你應該能懂。（同上）
 Zhè běn shū xiě de bǐjiào tōngshù, nǐ yīnggāi néng dǒng. (tóng shàng)
 หนังสือเล่มนี้เขียนโดยใช้ภาษาง่ายๆ คุณควรจะอ่านเข้าใจได้ (เหมือนข้างต้น)

人啥日子都能遇上，要能挺過去。（小說月報，1999/10）
 Rén shě rìzi dōu néng yù shàng, yào néng tǐng guòqu. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)
 คนเราล้วนต้องเจอกับเหตุการณ์ทุกอย่าง จะต้องยืนหยัดต่อไปให้ได้ (วารสารนวนิยายรายเดือน,
 1999/10)

三張蠶種，該可以采多少茧子呢？（春蠶，茅盾）
 Sān Zhāng cán zhòng, gāi kěyǐ cǎi duōshǎo jiǎnzi ne? (Chūn Cán, Máo Dùn)
 ตัวอ่อนไหม(ที่เลี้ยงบนกระดาษ) 3 แผ่น น่าจะให้ดักได้ไหมได้สักเท่าไร (ตัวไหม, เหมาดุ้น)

這個目標，經過努力應當可以達到。（同上）
 Zhè gè mùbiāo, jīngguò nǚlì yīngdāng kěyǐ dá dào. (tóng shàng)
 เป้าหมายนี้ ถ้ามีความพยายามก็ควรจะบรรลุได้ (เหมือนข้างต้น)

ข) สามารถมีคำวิเศษณ์มาขยายได้

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ อาจมีคำวิเศษณ์ (副詞 fùcí) มาขยาย (陳光磊
 Chén Guānglěi, 1994:143) โดยจะวางไว้หน้าคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ คำวิเศษณ์เหล่านี้
 ได้แก่

1) คำวิเศษณ์บอกระดับ (程度副詞 chéngdù fùcí) เช่น

爸爸很會做生意。（現代漢語八百詞）
 Bàba hěn huì zuò shēngyì. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 พ่อทำธุรกิจเก่งมาก (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

他非常能吃。
 Tā fēicháng néng chī.
 เขากินเก่งมาก

這個問題很可以研究。
 Zhè gè wèntí hěn kěyǐ yánjiū.
 ปัญหานี้สมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษา

2) คำวิเศษณ์บอกขอบเขต (範圍副詞 fànwéi fùcí) เช่น

我真擔心隨時都會出事情。(秋, 巴金)
 Wǒ zhēn dānxīn suíshí dōu huì chū shìqing. (Qiū, Bā Jīn)
 ฉันเป็นห่วงจริงๆว่าจะเกิดเรื่องได้ทุกเวลา (ฤดูใบไม้ร่วง, ปาจิน)

我想這只能說是天命。(雷雨, 曹禺)
 Wǒ xiǎng zhè zhǐ néng shuō shì tiānmìng. (Léiyǔ, Cáo Yù)
 ฉันว่ามันพูดได้เพียงว่าเป็นฟ้าลิขิต (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาวยวี)

他總共可以講七種語言。
 Tā zǒnggòng kěyǐ jiǎng qī zhǒng yǔyán.
 เขาสามารถพูดได้ทั้งหมดเจ็ดภาษา

3) คำวิเศษณ์บอกเวลา (時間副詞 shíjiān fùcí) เช่น

我那時已經會開玩笑。(小說月報, 1999/10)
 Wǒ nàshí yǐjīng huì kāiwǎnxiào. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)
 ตอนนั้นฉันคงจะพูดเล่นแล้วล่ะ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

問題終歸會得到解決。(現代漢語八百詞)
 Wèntí zhōngguī huì dédào jiějué. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 ถึงที่สุดแล้ว ปัญหาต้องได้รับการแก้ไขแน่ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

你們對工作這麼不負責任, 終究會出問題的。(同上)
 Nǐmen duì gōngzuò zhème bù fù zérèn, zhōngjiū huì chū wèntí de. (tóng shàng)
 พวกคุณไม่รับผิดชอบกับงานแบบนี้ ในที่สุดอาจจะมีปัญหาได้ (เหมือนข้างต้น)

這間屋子將能容十個人。(現代漢語八百詞)
 Zhè jiān wūzi jiāng néng róng shíge rén. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 ห้องนี้จะจุคนได้ 10 คน (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

法官和陪審團依然可以揮筆而就, 定罪。(中國青年, 1999/20)
 Fǎguān hé péishěntuán yīrán kěyǐ huībǐ ér jiù, dìngzuì. (Zhōngguó Qīngnián, 1999/

20)

ผู้พิพากษาและคณะลูกขุนยังคงสามารถจับคู่กัน แล้วตัดสินโทษได้ (วารสารเยาวชนจีน, 1999/20)

4) คำวิเศษณ์บอกความถี่ (頻率副詞 pínlǜ fùcí) เช่น

結果是偶爾會領唱而已。(同上)

Jiéguǒ shì ǒu'ěr huì lǐng chàng éryǐ. (tóngshàng)

ผลก็คือบางครั้งอาจจะร้องนำเท่านั้น (เหมือนข้างต้น)

你看以後我又能有什麼希望?(秋, 巴金)

Nǐ kàn yǐhòu wǒ yòu néng yǒu shénme xīwàng? (Qiū, Bā Jīn)

คุณว่าต่อไปฉันจะมีความหวังอะไรอีก (ฤดูใบไม้ร่วง, ปาจิน)

這還能算是新鮮事嗎?(小說月報, 1999/10)

Zhè hái néng suàn shì xīnxiān shì ma? (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

นี่ยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่อยู่หรือ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

我們往往能發揮自己意想不到的潛能。(中國青年, 1999/20)

Wǒmen wǎngwǎng néng fāhuī zìjǐ yìxiǎng bù dào de qiánnéng. (Zhōngguó Qīngnián, 1999/20)

พวกเรามักจะสำแดงพลังกำลังที่ตัวเองคาดไม่ถึงออกมาได้ (วารสารเยาวชนจีน, 1999/20)

5) คำวิเศษณ์บอกความแน่นอนหรือบอกความปฏิเสธ (肯定否定副詞 kěndìng fǒuding fùcí) เช่น

不會休息的人就不會工作。(現代漢語八百詞)

Bù huì xiūxi de rén jiù bù huì gōngzuò. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

คนที่พักผ่อนไม่เป็นก็ไม่ยอมทำงานไม่เป็น (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

你見了必定會喜歡的。(同上)

Nǐ jiànle biding huì xǐhuān de. (tóng shàng)

เธอเห็นแล้วต้องชอบแน่ (เหมือนข้างต้น)

我覺得今天肯定能扳回來。(中國青年, 1999/20)

Wǒ juéde jīntiān kěndìng néng bān huílai. (Zhōngguó Qīngnián, 1999/20)

ฉันรู้สึกว่ามันต้องเปลี่ยนกลับมาได้แน่ (วารสารเยาวชนจีน, 1999/20)

措施必須能解決問題。(同上)

Cuòshì bixū néng jiějué wèntí. (tóng shàng)

มาตรการจำเป็นต้องใช้แก้ไขปัญหาคือ (เหมือนข้างต้น)

6) คำวิเศษณ์บอกน้ำเสียง (語氣副詞 yǔqì fùcí) เช่น

我只是没想到你也會這樣對待我。(家, 巴金)
 Wǒ zhǐshì méi xiǎngdao nǐ yě huì zhèyàng duìdài wǒ. (Jiā, Bā Jīn)
 ฉันแค่คิดไม่ถึงว่าคุณก็ทำกับฉันแบบนี้ (บ้าน, ปาจิน)

有什麼事就說出來, 總會想出辦法的。(小說月報, 1999/10)
 Yǒu shénme shì jiù shuō chūlai, zǒng huì xiǎngchū bànfa de. (Xiǎoshuō Yuèbào,
 1999/10)

มีเรื่องอะไรก็พูดออกมา จะ ได้คิดหาวิธีออก (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

我想他的兒子回家, 他一定會明白的。(雷雨, 曹禺)
 Wǒ xiǎng tā de érzi huí jiā, tā yīdìng huì míngbái de. (Léiyǔ, Cáo Yù)
 ฉันว่าถ้าลูกชายเขากลับบ้าน เขาจะต้องเข้าใจแน่ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

他居然會承諾等十年。(同上)
 Tā jūrán huì chéngnuó děng shínián. (tóng shàng)
 เขาสัญญาว่าจะรอสิบปีแน่ (เหมือนข้างต้น)

看樣子, 他不見得會來。(同上)
 Kàn yàngzi, tā bùjiànde huì lái. (tóng shàng)
 ดูท่าแล้ว เขาไม่น่าจะมาได้ (เหมือนข้างต้น)

等我畢業就能行了。(小說月報, 1999/10)
 Děng wǒ bìyè jiù néng xíng le. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)
 รอให้ฉันเรียนจบก็ใช้ได้แล้ว (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

你的事大概能辦成。(現代漢語八百詞)
 Nǐ de shì dàgài néng bànchéng. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 เรื่องของคุณอาจจะสำเร็จได้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

我大約能得十五六張選票。(小說月報, 1999/10)
 Wǒ dàyuē néng dé shíwǔ-liù zhāng xuǎnpiào. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)
 ฉันอาจได้บัตรลงคะแนนเสียงประมาณ 15-16 ใบ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

在我的窗口剛好能看見放禮花。(現代漢語八百詞)
 Zài wǒ de chuāngkǒu gānghǎo néng kànjiàn fàng lǐhuā. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 ที่หน้าต่างของฉัน มองเห็นดอกไม้ไฟที่จุดได้พอดี (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

你非要經過一兩年的鍛煉 才可以獨立工作。(同上)

Nǐ fēi yào jīngguò yī-liǎng nián de duànliàn cái kěyǐ dúlì gōngzuò. (tóng shàng)

คุณต้องผ่านการฝึกฝนสักปีสองปีจึงออกไปทำงานตามลำพังได้ (เหมือนข้างต้น)

你說吧，我也許可以幫你的忙。(雷雨，曹禺)

Nǐ shuō ba, wǒ yěxǔ kěyǐ bāng nǐ de máng. (Léiyǔ, Cáo Yù)

คุณพูดเถอะ ฉันอาจจะช่วยคุณได้ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

4.1.2 คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ กับหน่วยทางไวยากรณ์ที่ไม่สามารถปรากฏร่วมกัน

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถปรากฏร่วมกับหน่วยทางไวยากรณ์ต่อไปนี้

ก) ไม่สามารถตามด้วยกรรมที่เป็นคำนามหรือนามวลี

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถตามด้วยกรรมที่เป็นคำนาม หรือนามวลี

(陳光磊 Chén Guānglěi, 1994:150) เช่น

* 他會英文書。

* Tā huì Yīngwén shū.

他會英語。

Tā huì Yīngyǔ.

เขาเป็น(รู้)ภาษาอังกฤษ (‘hui’ ในประโยคนี้เป็นคำกริยาแท้ ซึ่งสามารถตามด้วยคำนามหรือนามวลี แตกต่างจากคำกริยาช่วย ‘hui’)

* 小李能電腦。

* Xiǎo Lǐ néng diànnǎo.

* 小馬可以圍棋。

* Xiǎo Mǎ kěyǐ wéiqí.

ข) ไม่สามารถลงคำปัจจัยกริยา “le” “zhe” “guo”

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถตามหลังด้วยคำปัจจัยกริยา “le” (了) ซึ่งบ่งว่าการกระทำสิ้นสุดลงแล้ว “zhe” (著) ซึ่งบ่งว่ากริยานั้นๆกำลังดำเนินอยู่ “guo” (過) ซึ่งบ่งว่าการกระทำนั้นๆเคยเกิดขึ้นแล้วในอดีตอย่างน้อยก็หนึ่งครั้ง แต่คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ร่วมกับหน่วยกริยาที่มีปัจจัยกริยา “le” “zhe” ตามหลังได้ และใช้ร่วมกับคำลงท้าย “le” ได้

(丁聲樹 Dīng Shēngshù, 1961:89) เช่น

* 天這麼晚了，他不會了來。

* Tiān zhème wǎn le, tā bù huì le lái.

* 你能過教他。
* Nǐ néngguo jiào tā.

* 你可以著接過來。
* Nǐ kěyǐzhe jiē guòlai.

這樣下去我會害了兩個女。（家，巴金）
Zhèyàng xiàqu wǒ huì hàile liǎng gè nǚ. (Jiā, Bā Jīn)
แบบนี้ต่อไป ฉันคงต้องทำร้ายผู้หญิงถึงสองคน (บ้าน, ปาจิน)

不用她給錢，我會帶著女兒走的。（雷雨，曹禺）
Bù yòng tā gěi qián, wǒ huì dài zhe nǚér zǒu de. (Léiyǔ, Cáo Yù)
ไม่ต้องให้เขาจ่ายเงินหรอก ฉันต้องพาลูกสาวไปแน่ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

他們永遠不能接近了。（家，巴金）
Tāmen yǒngyuǎn bù néng jiējìn le. (Jiā, Bā Jīn)
พวกเขาไม่มีทางได้ใกล้ชิดกันอีกต่อไปแล้ว (บ้าน, ปาจิน)

她現在就是我能活著的一點生機。（雷雨，曹禺）
Tā xiànzài jiù shì wǒ néng huó zhe de yīdiǎn shēngjī. (Léiyǔ, Cáo Yù)
ตอนนี้เขาเป็นพลังชีวิตเพียงนิดเดียวที่ทำให้ฉันมีชีวิตอยู่ได้ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

覺新休息了十多天，已經可以下床了。（春，巴金）
Juéxīn xiūxiē le shí duō tiān, yǐjīng kěyǐ xiàchuáng le. (Chūn, Bā Jīn)
เจวซิ่นพักผ่อนมา 10 กว่าวันแล้ว ลูกจากเตียงได้แล้ว (ฤดูใบไม้ผลิ, ปาจิน)

剩下的這些媒可以接著燒 下去。（現代漢語八百詞）
Shèngxià de zhèxiē méi kěyǐ jiēzhe shāo xiàqu. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
ถ่านหินที่เหลืออยู่พวกนี้ เอาลงไปเผาต่อได้เลย (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

ค) ไม่สามารถตามด้วยหน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถตามด้วยหน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง เช่น “qilai” (起來) “xiàqu” (下去) ได้ แต่สามารถใช้ร่วมกับหน่วยเสริมบอกทิศทางที่ตามหลังกริยาหลักได้ (李庚鈞 Lǐ Gēngjūn, 1979:86) เช่น

* 這樣做，你的世界就會起來漸漸大的。
* Zhèyàng zuò, nǐ de shìjiè jiù huì qǐlai jiànjiàn dà de.

* 我不知道怎麼才能出來把他救。
* Wǒ bù zhīdao zěnméi cái néng chūlai bǎ tā jiù.

* 你以為還有哪些東西可以起來建立？
* Nǐ yǐwéi hái yǒu nǎxiē dōngxi kěyǐ qǐlai jiànli?

三妹怎麼會無緣無故地同四嬸和陳姨太吵起來？（秋，巴金）

Sānmèi zěnmě huì wúyuán wúgù de tóng Sìshěn hé Chén yítài chǎo qīlai? (Qiū, Bā Jīn)

น้องสามทำไมจึงทะเลาะกับอาสะไก๊สี่และเมียน้อยเงินขึ้นมาอย่างไม่มีสาเหตุได้นะ (ฤดูใบไม้ร่วง, ปาจิน)

要不我一定能將那小子從自行車拉下來。（小說月報，1990/10）

Yàobù wǒ yīdìng néng jiāng nà xiǎozǐ cóng zìxíngchē lā xiàlai. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

ไม่เช่นนั้น ฉันจะลากตัวเด็กคนนั้นลงมาจากรถจักรยานแน่ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

你以為還有哪些東西可以建立起來？（動詞研究，胡裕樹）

Nǐ yǐwéi hái yǒu nǎxiē dōngxi kěyǐ jiànli qīlai? (Dòngcí Yánjiū, Hú Yùshù)

คุณคิดว่ายังมีอะไรอีกที่สามารถสร้างขึ้นมาได้ (การศึกษาคำกริยา, หูยี่ชู่)

4.1.3 วิธีการใช้คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’

วิธีการใช้คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่จะกล่าวต่อไป จะเป็นลักษณะที่นอกเหนือไปจากลักษณะทางไวยากรณ์ที่กล่าวมาข้างต้นในข้อ 4.1.1 และ 4.1.2 ดังมีรายละเอียด คือ

ก) สามารถใช้ตามลำพังในการตอบคำถามได้

คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ตามลำพังในการตอบคำถาม โดยละประธานและหน่วยกริยาหรือคำคุณศัพท์ได้ (Hú Yùshù, 1995:250) เช่น

你會唱歌嗎？ 會。（現代漢語語法講話，丁聲樹）

Nǐ huì chàng gē ma? Huì. (Xiàndài Hànyǔ Yǔfǎ Jiǎnghuà, Dīng Shēngshù)

คุณร้องเพลงได้ไหม ได้ (ว่าด้วยไวยากรณ์จีนปัจจุบัน, ดิงเซิงชู่)

你明天能不能來？ 能。（同上）

Nǐ míngtiān néng bù néng lái? Néng. (tóng shàng)

พรุ่งนี้คุณมาได้ไหม ได้ (เหมือนข้างต้น)

我可以進來嗎？ 可以。（現代漢語八百詞）

Wǒ kěyǐ jìnlai ma? Kěyǐ. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

ฉันเข้ามาได้ไหม ได้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

ข) สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงตามลำพังได้

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงตามลำพัง (Xióng Wén, 1996:302) โดยไม่มีกริยาวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ สรรพนามวิเศษณ์ หรืออนุประโยคตามมา และบางครั้งสามารถมีคำวิเศษณ์นำหน้าได้ การใช้ในลักษณะนี้มี 3 กรณี คือ

1) ในประโยคบอกเล่าที่มีกริยาวิเศษณ์หรืออนุประโยคทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น

連耕地都不會，算什麼老師呢？
Lián gēngdì dōu bù huì, suàn shénme lǎoshī ne?
แม้แต่ขุดดินยังไม่เป็น นับประสาอะไรจะเป็นครูเล่า

幹這個不能。（漢語語法基礎，呂冀平）
Gàn zhè gè bù néng. (Hànyǔ Yǔfǎ Jīchǔ, Lǚ Yìpíng)
ทำอันนี้ไม่ได้ (ไวยากรณ์จีนพื้นฐาน, หลิวอี้ผิง)

去一下可以。（同上）
Qù yíxià kěyǐ. (tóng shàng)
ไปเดี๋ยวเดียวได้ (เหมือนข้างต้น)

2) ในประโยคคำตอบ เช่น

你會唱歌嗎？我會。（動詞研究，胡裕樹）
Nǐ huì chàng gē ma? Wǒ huì. (Dòngcí Yánjiū, Hú Yùshù)
คุณร้องเพลงได้ไหม ฉันร้องได้ (การศึกษาคำกริยา, หูยู่ชู)

誰能回答？我能。（漢語語法基礎，呂冀平）
Shéi néng huídá? Wǒ néng. (Hànyǔ Yǔfǎ Jīchǔ, Lǚ Yìpíng)
ใครตอบได้ ฉันตอบได้ (ไวยากรณ์จีนพื้นฐาน, หลิวอี้ผิง)

你可以告訴我這件事嗎？我可以。
Nǐ kěyǐ gàosù wǒ zhè jiàn shì ma? Wǒ kěyǐ.
คุณบอกเรื่องนี้ฉันได้ไหม ฉันบอกได้

โดยในข้อนี้มีความแตกต่างกับข้อ ก) คือ ในข้อ ก) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ตามลำพังในการตอบคำถามโดยไม่ปรากฏประธานและหน่วยกริยาหรือคำคุณศัพท์ แต่ในข้อ 2) นี้ผู้วิจัยต้องการจำแนกการใช้คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ให้เห็นชัดเจนว่าสามารถใช้เป็นภาคแสดงในโครงสร้างประโยคที่ปรากฏเพียงประธานและคำกริยาช่วยแต่ไม่ปรากฏหน่วยกริยาหรือคำคุณศัพท์ (ประธาน+ ‘hui’ / ‘néng’ / ‘kěyǐ’)

อย่างไรก็ตาม ในบางบริบทสามารถใช้ทั้งสองลักษณะนี้ในการตอบคำถาม แต่แตกต่างกันด้านโครงสร้างประโยค

3) ผู้สื่อสารทั้งสองฝ่าย (ผู้พูดและผู้ฟัง) รู้ว่ากำลังกล่าวถึงอะไร เพราะเป็นเรื่องที่กำลังอยู่ในการสนทนา เช่น

這不會吧？（漢語語法基礎，呂翼平）
Zhè bù huì ba? (Hànyǔ Yǔfǎ Jīchǔ, Lǚ Yìpíng)

นี่เป็นไปได้กระมัง (ไวยากรณ์จีนพื้นฐาน, หลิวอี้ผิง)

(ผู้ฟังรู้ว่า “นี่” ของผู้พูด หมายถึงอะไร)

你可以，我不可以？（現代漢語〔下〕，周靖）
Nǐ kěyǐ, wǒ bù kěyǐ? (Xiàndài Hànyǔ(xià), Zhōu Jìng)

คุณทำได้ ฉันทำไม่ได้หรือ (ภาษาจีนปัจจุบัน(เล่ม2), โจวจิ่ง)

(ผู้สื่อสารทั้งสองฝ่ายรู้ว่า “ทำ” อะไร)

他能嗎？
Tā néng ma?

เขาทำได้หรือ

(ผู้สื่อสารทั้งสองฝ่ายรู้ว่า “ทำ” อะไร)

นอกจากนี้ ยังมีกรณีของการใช้ ‘kěyǐ’ เป็นภาคแสดงตามคำพัง อีกหนึ่งกรณี คือ กรณีที่กล่าวถึงสิ่งของหรือการกระทำเพื่อให้เลือก ซึ่งโดยทั่วไปจะใช้ร่วมกับคำวิเศษณ์ ‘yě’ หรือ ‘dōu’ เช่น

走也可以，不走也可以。（文法講論，陳望道）
Zǒu yě kěyǐ, bù zǒu yě kěyǐ. (Wénfǎ Jiǎnglùn, Chén Wàngdào)

ไปก็ได้ ไม่ไปก็ได้ (คำวิจารณ์เรื่องไวยากรณ์, เงินว่างตัว)

有事找他（或者）找我都可以。（現代漢語八百詞）
Yǒu shì zhǎo tā (huòzhě) zhǎo wǒ dōu kěyǐ. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

ถ้ามีเรื่องอะไร มาหาเขาหรือมาหาฉันก็ได้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

ตัวอย่างประโยคที่ผู้วิจัยกล่าวมาข้างต้นใน 1) ของข้อ ข) นั้นแย้งกับแนวคิดของ Lü Shūxiāng (1984:369) ที่ว่าในประโยคที่มีอนุประโยคหรือกริยาวลีทำหน้าที่เป็นประธาน คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงได้ แต่คำกริยาช่วย ‘néng’ ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงไม่ได้ โดยยกตัวอย่างประโยคดังนี้

這本書你送給他也可以。
Zhèi běn shū nǐ sòng gěi tā yě kěyǐ.
หนังสือเล่มนี้ คุณมอบให้เขาก็ได้

* 這本書你送給他也能。
* Zhèi běn shū nǐ sòng gěi tā yě néng.

這樣分析也是可以的。
Zhèyàng fēnxi yě shì kěyǐ de.
วิเคราะห์แบบนี้ก็ได้

* 這樣分析也是能的。
* Zhèyàng fēnxi yě shì néng de.

增產增收，豐收了，多分一點當然可以。
Zēng chǎn zēng shōu, fēng shōu le, duō fēn yīdiǎn dāngrán kěyǐ.
ผลิตมากขึ้น เก็บเกี่ยวมากขึ้น หากเก็บเกี่ยวได้มากแล้ว แบ่งปันเพิ่มอีกหน่อยก็ยอมได้

อย่างไรก็ตาม จากตัวอย่างที่ยกมาในข้อ ข) ผู้วิจัยเห็นว่าคำกริยาช่วยทั้ง ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถทำหน้าที่เป็นภาคแสดงตามลำพังโดยละหน่วยกริยาหรือคำคุณศัพท์ได้

ก) สามารถใช้ในโครงสร้าง “bù X bù” ได้

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้ในโครงสร้าง “bù X bù” เพื่อแสดงความหมายและนำเสียงต่างๆ ได้ (謝曉安 Xiè Xiǎoān, 1984:14) เช่น

她是機靈人，不會不懂的。(雷雨，曹禺)
Tā shì jīlíng rén, bù huì bù dǒng de. (Léiyǔ, Cáo Yù)
เขาเป็นคนฉลาด ต้องเข้าใจแน่นอน (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)
(不會不 (เป็นไปได้ที่จะไม่) มีความหมายว่า “แน่นอน” เท่ากับ 一定)

誰也不能不相信，語言是交際工具。(現代漢語，周一民)
Shéi yě bù néng bù xiāngxìn, yǔyán shì jiāojiè gōngjù. (Xiàndài Hànyǔ, Zhōu Yīmín)
ใครก็ต้องเชื่อว่าภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสาร (ภาษาจีนปัจจุบัน, โจวอีหมิน)
(不能不 (ไม่...ไม่ได้) มีความหมายว่า “ต้อง” เท่ากับ 要)

這件事你不可不注意。(語法，上海教育出版社)
Zhèi jiàn shì nǐ bù kě bù zhùyì. (Yǔfǎ, Shànghǎi Jiàoyù Chūbǎnshè)
เรื่องนี้คุณไม่สนใจไม่ได้นะ (ควรจะสนใจ) (ไวยากรณ์, โรงพิมพ์การศึกษาเซี่ยงไฮ้)

(不可不¹ (ไม่...ไม่ได้) มีความหมายว่า “ควรจะ” เท่ากับ 應該)

你不可以不去。(實用漢語參考語法, 李英哲)

Nǐ bù kěyǐ bù qù. (Shíyòng Hànyǔ Cānkǎo Yǔfǎ, Lǐ Yīngzhé)

คุณไม่ไปไม่ได้นะ (คุณต้องไป) (การใช้ภาษาจีนในการอ้างอิงเชิงไวยากรณ์, หลี่อิงเจ้อ)

(不可以不 (ไม่...ไม่ได้) มีความหมายว่า “จำเป็นต้อง” เท่ากับ 必須)

อย่างไรก็ตาม คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” สามารถมีคำปฏิเสธวางอยู่ด้านหน้าได้เท่านั้น ไม่สามารถมีคำปฏิเสธวางอยู่ด้านหลังได้ ด้วยเหตุนี้ คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” จึงไม่สามารถใช้ในรูปแบบปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ “bù X bù” ได้ (湯廷池 Tāng Tíngchí, 1979: 5) เช่น

他不會跳舞。

Tā bù huì tiàowǔ.

เขาเต้นรำไม่เป็น

* 他會不跳舞。

* Tā huì bù tiàowǔ.

* 他不會不跳舞。

* Tā bù huì bù tiàowǔ.

(ประโยคนี้ใช้ศึกษาด้านความหมาย คือ ในประโยคนี้คำกริยาช่วย ‘hui’ มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” ซึ่งจะใช้ในรูปแบบ “bù X bù” ไม่ได้ แต่ถ้าคำกริยาช่วย ‘hui’ ในประโยคนี้มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้” ประโยคนี้ก็จะไม่ศึกษาด้านความหมาย)

連你還不能跑完一萬米呢, 我更不行了。(現代漢語八百詞)

Lián nǐ hái bù néng pǎowán yīwàn mǐ ne, wǒ gèng bù xíng le. (Xiàndài Hànyǔ Bā bǎi Cí)

แม้ว่าคุณก็ยังไม่สามารถวิ่งจนครบหนึ่งหมื่นเมตร ฉันยังไม่ได้ใหญ่ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

* 連你還能不跑完一萬米呢, 我更不行了。

* Lián nǐ hái néng bù pǎowán yīwàn mǐ ne, wǒ gèng bù xíng le.

* 連你還不能不跑完一萬米呢, 我更不行了。

* Lián nǐ hái bù néng bù pǎowán yīwàn mǐ ne, wǒ gèng bù xíng le.

¹ โครงสร้าง “bù X bù” ของ “kěyǐ” มีสองอย่าง คือ “bù kě bù” และ “bù kěyǐ bù”

ส่วนคำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” เมื่อใช้ในรูปปฏิเสธ จะใช้ “bùnéng” (紀漪馨 Ji Yīxīn, 1986:69) เช่น

你可以說英語嗎？不能。
Nǐ kěyǐ shuō Yīngyǔ mā? Bù néng.
คุณพูดภาษาอังกฤษได้ไหม ไม่ได้

ง) สามารถใช้สร้างประโยคคำถาม ในโครงสร้าง “X bù X” ได้

คำกริยาช่วย ‘huì’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถใช้สร้างประโยคคำถามในโครงสร้าง “X bù X” ได้ (熊文 Xióng Wén, 1996:301) และโครงสร้างนี้สามารถวางไว้หลังประธาน หรือหน้าประโยค หรือหลังประโยคก็ได้ เช่น

他會不會還沒走？（現代漢語句法結構與分析，吳競存）
Tā huì bù huì hái méi zǒu? (Xiàndài Hànyǔ Jùfǎ Jiégòu Yǔ Fēnxī, Wú Jìngcún)
เขาเป็นไปได้อีกไหมว่ายังไม่ไป (รูปประโยคภาษาจีนปัจจุบันและบทวิเคราะห์, หวู่จิ้งซุน)

會不會他還沒走？
Huì bù huì tā hái méi zǒu?
เป็นไปได้อีกไหมว่าเขายังไม่ไป

他還沒走，（你覺得）會不會？
Tā hái méi zǒu, (nǐ juéde) huì bù huì?
เขายังไม่ไป (คุณคิดว่า) เป็นไปได้อีกไหม

你能不能克服這些困難？（現代漢語八百詞）
Nǐ néng bùnéng kèfú zhèxiē kùnnan? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
คุณจะอดทนต่อความลำบากเหล่านี้ได้อีกไหม (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

能不能你克服這些困難？
Néng bù néng nǐ kèfú zhèxiē kùnnan?
คุณอดทนต่อความลำบากเหล่านี้ได้อีกไหม

你克服這些困難，能不能？
Nǐ kèfú zhèxiē kùnnan, néng bù néng?
คุณอดทนต่อความลำบากเหล่านี้ได้อีกไหม

這桌子可不可以稍微挪動挪動？（現代漢語八百詞）
Zhè zuōzi kě bù kěyǐ shāowēi nuódòng nuódòng? (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
โต๊ะตัวนี้เขยิบไปสักนิดได้อีกไหม (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

可不可以這桌子稍微挪動挪動？
Kě bù kěyǐ zhè zuōzi shāowēi nuódong nuódong?
โต๊ะตัวนี้เขยิบไปสักนิดได้ไหม

這桌子稍微挪動挪動，可不可以？
Zhè zuōzi shāowēi nuódong nuódong, kě bù kěyǐ?
โต๊ะตัวนี้เขยิบไปสักนิดได้ไหม

นอกจากลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดแล้ว จากการวิจัยในครั้งนี้อย่างไรก็ตาม ยังพบลักษณะที่น่าสนใจเกี่ยวกับกรณีที่ไม่สามารถใช้คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้” 2 กรณี คือ

(1) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้” ไม่สามารถวางไว้หน้าประธานที่เป็นผู้กระทำได้ แต่ต้องใช้คำกริยาช่วย “kěnéng” (可能) เช่น

* 會 (能 / 可以) 老張今天下午到北京。
* Hui (néng / kěyǐ) Lǎo Zhāng jīntiān xiàwǔ dào Běijīng.

可能老張今天下午到北京。
Kěnéng Lǎo Zhāng jīntiān xiàwǔ dào Běijīng.
วันนี้ตอนบ่ายเหล่าจางอาจจะถึงปักกิ่ง

(2) คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้” ไม่สามารถแสดงถึงความเป็นไปได้ของการเกิดเหตุการณ์มากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ได้ แต่ถ้าต้องการแสดงความเป็นไปได้มากกว่าหนึ่งเหตุการณ์ โดยทั่วไปจะใช้ คำกริยาช่วย “kěnéng” เช่น

* 他今天晚上會 (能 / 可以) 進城買東西，也會 (能 / 可以) 在家看電視。
* Tā jīntiān wǎnshàng huì (néng / kěyǐ) jìn chéng mǎi dōngxi, yě huì (néng / kěyǐ) zài jiā kàn diànshì.

他今天晚上可能進城買東西，也可能在家看電視。
Tā jīntiān wǎnshàng kěnéng jìn chéng mǎi dōngxi, yě kěnéng zài jiā kàn diànshì.
เย็นวันนี้ เขาอาจจะไปซื้อของในเมือง หรืออาจจะดูโทรทัศน์อยู่ที่บ้าน

4.2 ลักษณะทางไวยากรณ์ที่ต่างกันของคำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’

คำกริยาช่วย ‘hui’ ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ แม้ว่าจะทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกัน คือ เป็นคำกริยาช่วย แต่บางครั้งก็มีความแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

ก) คำกริยาช่วย ‘hui’ และ ‘néng’ กับคำวิเศษณ์บอกระดับ

คำกริยาช่วย ‘hui’ และ ‘néng’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” เมื่อตามหลังคำวิเศษณ์
บอกระดับแล้ว ความหมายจะเปลี่ยนไปเป็น “เก่ง เชี่ยวชาญ ชำนาญ” เช่น

他很會演戲。(現代漢語八百詞)
Tā hěn huì yǎnxi. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
เขาแสดงละครเก่งมาก (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

你真會說話。(雷雨, 曹禺)
Nǐ zhēn huì shuōhuà. (Léiyǔ, Cáo Yù)
คุณพูดเก่งจริงๆ (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

他相當會說話。(現代漢語八百詞)
Tā xiāngdāng huì shuōhuà. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
เขาค่อนข้างพูดเก่ง (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

他非常會說話。(同上)
Tā fēicháng huì shuōhuà. (tóng shàng)
เขาพูดเก่งมากเลย (เหมือนข้างต้น)

你倒挺會說話。(同上)
Nǐ dào tǐng huì shuōhuà. (tóng shàng)
คุณพูดเก่งทีเดียว (เหมือนข้างต้น)

極會烹調。(同上)
Jí huì pēngtiáo. (tóng shàng)
ทำกับข้าวเก่งที่สุด (เหมือนข้างต้น)

他很能計算的。(雷雨, 曹禺)
Tā hěn néng jìsuàn de. (Léiyǔ, Cáo Yù)
เขาคิดคำนวณเก่งมาก (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาว-ยวี)

你是我認爲最聰明, 最能了解人的女子。(同上)
Nǐ shì wǒ rènwéi zuì chōngming, zuì néng liǎojiě de nǚzi. (tóng shàng)
คุณเป็นผู้หญิงที่ฉันคิดว่าฉลาดที่สุด เข้าใจคนอื่นได้ดีที่สุด (เหมือนข้างต้น)

非常能吃苦。(現代漢語八百詞)
Fēicháng néng chīkǔ. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
อดทนเก่งมาก (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

這樣做更能解決問題。(同上)
Zhèyàng zuò gèng néng jiějué wèntí. (tóng shàng)
ทำแบบนี้ ยังสามารถแก้ปัญหาได้ (เหมือนข้างต้น)

這個人特別能辦事。(詞類問題考察, 胡明揚)
 Zhèi gè rén tèbié néng bàn shì. (Cí Lèi Wèntí Kǎochá, Hú Míngyáng)
 คนคนนี้ทำงานเก่งมาก (การวิเคราะห์ปัญหาเรื่องชนิดของคำ, หูหมิงหยาง)

極能說明問題。(現代漢語八百詞)
 Jí néng shuōmíng wèntí. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 สามารถอธิบายถึงปัญหาได้ดีมาก (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

這個同學挺能吃苦。(同上)
 Zhèi gè tóngxué tǐng néng chīkǔ. (tóng shàng)
 เพื่อนนักเรียนคนนี้สามารถทนต่อความลำบากได้มากทีเดียว (เหมือนข้างต้น)

小伙子相當能吃苦。(同上)
 Xiǎo huǒzi xiāngdāng néng chīkǔ. (tóng shàng)
 เด็กหนุ่มค่อนข้างทนต่อความลำบากได้มาก (เหมือนข้างต้น)

真能說。(同上)
 Zhēn néng shuō. (tóng shàng)
 พูดเก่งจริงๆ (เหมือนข้างต้น)

อย่างไรก็ตาม คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายแสดงถึง “ความสามารถ” ไม่สามารถใช้ร่วมกับ
 คำวิเศษณ์บอกระดับ เช่น

- * 他很可以說英語。
- * Tā hěn kěyǐ shuō Yīngyǔ.

คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่ใช้ร่วมกับคำวิเศษณ์บอกระดับได้ จะเป็นความหมายอื่น ที่ไม่ใช่แสดงถึง
 “ความสามารถ” เช่น

這問題很可以研究一番。(同上)
 Zhè wèntí hěn kěyǐ yánjiū yī fān. (tóng shàng)
 ปัญหานี้ควรค่าที่จะศึกษาสักครั้ง (เหมือนข้างต้น)
 (คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ แสดงความหมายว่า “มีค่า ควรค่า”)

回憶有時候真可以使人忘記一切。(家, 巴金)
 Huíyì yǒu shíhòu zhēn kěyǐ shǐ rén wàngjì yīqiè. (Jiā, Bā Jīn)
 บางครั้ง การหวนคิดถึงอดีตก็ทำให้คนเราลืมทุกสิ่งทุกอย่างได้จริงๆ (บ้าน, ปาจิน)
 (คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้”)

這喚起了他的同情或者更可以說是憐憫。(同上)

Zhè huànqǐ tā de tóngqíng huòzhě gèng kěyǐ shuō shì liánmǐn. (tóng shàng)

เหตุการณ์นี้เรียกความเห็นใจของเขา หรืออาจจะเรียกว่าความเวทนาเสียด้วยซ้ำ (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้”)

ข) คำกริยาช่วย ‘huì’ ที่มีความหมายว่า “ความสามารถ” สามารถเปลี่ยนโครงสร้างประโยคจาก “ประธาน+คำกริยาช่วย+กริยาวิเศษณ์” เป็น “กริยาวิเศษณ์+ประธาน+คำกริยาช่วย” ได้ (孟祥英 Mèng Xiáng yīng, 1989:61) เช่น

媽也會寫字，念書。(雷雨，曹禺)

Mā yě huì xiě zì, niàn shū. (Léiyǔ, Cáo Yù)

แม่ก็เขียนหนังสือได้ อ่านหนังสือออก (ฝนยามฟ้าคะนอง, ฉาวยวี)

寫字，念書媽也會。

Xiě zì, niàn shū mā yě huì.

เขียนหนังสือ อ่านหนังสือ แม่ก็เป็น

แต่คำกริยาช่วย ‘néng’ กับ ‘kěyǐ’ ไม่สามารถเปลี่ยนโครงสร้างเช่นนี้ได้ เช่น

他們都能幫助你。(春，巴金)

Tāmen dōu néng bāngzhù nǐ. (Chūn, Bā Jīn)

พวกเขาช่วยคุณได้ทั้งนั้น (ฤดูใบไม้ผลิ, ปาจิน)

* 幫助你他們都能。

* Bāngzhù nǐ tāmen dōu néng.

黎渺渺可以唱其他的歌。(小說月報，1999/10)

Lí Miǎomiǎo kěyǐ chàng qítā de gē. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

หลี่เหมียวเหมียวร้องเพลงอื่นได้ (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

* 唱其他的歌黎渺渺可以。

* Chàng qítā de gē Lí Miǎomiǎo kěyǐ.

ค) คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่มีความหมายว่า “การอนุญาต ยินยอม” สามารถวางไว้หน้าประธานได้ และสามารถเปลี่ยนโครงสร้างจาก “ประธาน+ kěyǐ + หน่วยกริยา” เป็น “kěyǐ + ประธาน + หน่วยกริยา” ได้ (熊文 Xióng Wén, 1996:302) แต่คำกริยาช่วย ‘huì’ กับ ‘néng’ ไม่ว่าจะมีความหมายใด ไม่สามารถใช้ในลักษณะนี้ได้ เช่น

可以他去，也可以你去。(現代漢語八百詞)
 Kěyǐ tā qù, yě kěyǐ nǐ qù. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)
 เขาไปก็ได้ หรือคุณไปก็ได้ (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

兩個人抬不動，可以三個人抬。(同上)
 Liǎng gè rén tái bù dòng, kěyǐ sān gè rén tái. (tóng shàng)
 สองคนยกไม่ขึ้น ยกสามคนก็ได้ (เหมือนข้างต้น)

一個人來不及抄，可以兩個人抄。(同上)
 Yī gè rén lái bù jí chāo, kěyǐ liǎng gè rén chāo. (tóng shàng)
 คนเดียวลอกไม่ทัน ลอกสองคนก็ได้ (เหมือนข้างต้น)

* 能你進來了。
 * Néng nǐ jìnlai le.

* 會他明天來嗎？
 * Huì tā míngtiān lái ma?

你可以一個人去。
 Nǐ kěyǐ yī gè rén qù.
 คุณไปคนเดียวได้

可以你一個人去。
 Kěyǐ nǐ yī gè rén qù.
 คุณไปคนเดียวได้

ง) คำกริยาช่วย ‘néng’ และ ‘kěyǐ’ สามารถทำหน้าที่ขยายกริยาที่เป็นกริยาในรูปคำซ้ำได้

คำกริยาช่วย ‘néng’ ที่แสดงถึง “ความเป็นไปได้” “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ” “การขอร้อง วิงวอน ขอความช่วยเหลือ” “ประโยชน์ใช้สอย” และคำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ ที่แสดง “ความเป็นไปได้” “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ” “คุ้มค่า ควรค่า” สามารถทำหน้าที่ขยายกริยาที่เป็นกริยาในรูปคำซ้ำได้ (胡裕樹 Hú Yùshù, 1995:251) แต่คำกริยาช่วย ‘huì’ ไม่ว่าจะความหมายใดๆ ไม่สามารถใช้ในลักษณะนี้ได้ เช่น

她希望校長能主動地談談房子的事。(動詞研究，胡裕樹)
 Tā xīwàng xiàozhǎng néng zhǔdòng de tántan fángzi de shì. (Dòngcí Yánjiū, Hú Yùshù)

เขาหวังว่าครูใหญ่จะพูดเรื่องบ้านขึ้นมาเอง (การศึกษาคำกริยา, หูยวีชู่)

(คำกริยาช่วย ‘néng’ มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้”)

能說說那次考試的具體情況嗎？（小說月報，1999/10）

Néng shuōshuo nà cì kǎoshì de jùtǐ qíngkuàng ma? (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

พูดถึงสภาพการณ์ที่เป็นรูปธรรมของการสอบครั้งนั้นได้ไหม (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/

10)

(คำกริยาช่วย ‘néng’ มีความหมายแสดงถึง “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ”)

我恐怕走錯了路，能幫幫我嗎？（同上）

Wǒ kǒngpà zǒu cuò le lù, néng bāngbang wǒ ma? (tóng shàng)

ฉันกลัวว่าจะไปผิดทาง ช่วยฉันหน่อยได้ไหม (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย ‘néng’ มีความหมายแสดงถึง “การขอร้อง วิงวอน ขอความช่วยเหลือ”)

這些布頭兒只能補補衣服。（現代漢語八百詞）

Zhèxiē bùtóuér zhǐ néng bǔbù yīfu. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

เศษผ้าเหล่านี้เอาไว้ใช้ปะเสื้อผ้าได้เท่านั้น (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

(คำกริยาช่วย ‘néng’ มีความหมายแสดงถึง “ประโยชน์ใช้สอย”)

也可以採用採用他的建議。（同上）

Yě kěyǐ cǎiyòng cǎiyòng tā de jiànyì. (tóng shàng)

ลองใช้ข้อเสนอของเขาก็ได้ (เหมือนข้างต้น)

(คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง “การอนุญาต ยินยอม เห็นชอบ”)

等明天那本打仗的小人書就是我的了，我可以天天看看小人書了。（小說月報，1999/10）

Děng míngtiān nài běn dǎzhàng de xiǎorénshū jiùshì wǒ de le, wǒ kěyǐ tiāntiān kàn kan xiǎorénshū le. (Xiǎoshuō Yuèbào, 1999/10)

รอให้พรุ่งนี้หนังสือการ์ตูนเรื่องเกี่ยวกับการสู้รบก็จะเป็นของฉันแล้ว ฉันก็จะได้อ่านหนังสือการ์ตูนทุกวันแล้ว (วารสารนวนิยายรายเดือน, 1999/10)

(คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง “ความเป็นไปได้”)

他說的辦法可以試試。（現代漢語八百詞）

Tā shuō de bànfǎ kěyǐ shìshì. (Xiàndài Hànyǔ Bābǎi Cí)

วิธีที่เขาบอก ควรที่จะลองทำสักหน่อย (ภาษาจีนปัจจุบัน 800 คำ)

(คำกริยาช่วย ‘kěyǐ’ มีความหมายแสดงถึง “คุ้มค่า ควรค่า”)

* 明天他會來來的。

* Míngtiān tā huì lái lái de.